

נס לא קרה לנו? פעילות על ניסים בחיינו

הפעילות יכולה להתאים לשכבות גיל שונות, כשחלקה נעשית במשותף ובחלקה מתחלקים לפעילות נפרדת על פי גיל.

בתים פרטיים

נס חנוכה, נס פך השמן שהספיק לשמונה ימים, הוא חלק משמעותי מסיפור החג המוכר. סיפור זה מופיע לראשונה במקור שנכתב ככל הנראה אחרי המרד הגדול והיציאה לגלות במאה הראשונה לספירה, כ-200 שנים אחרי מרד החשמונאים ובכל זאת הפך למרכז משמעותי בסיפור חנוכה, גם בימים הקדומים.

ישנן סברות שונות בנוגע להסבר הנסי המאוחר לחנוכה ומנהגיו, כך או כך, ככל הנראה ביקשו החכמים שחיו אחרי המרד הגדול שנכשל ושהוביל לגלות הארוכה, להדגיש יותר את הממד הרוחני ואת כוחו של האל בסיפור החג ופחות את הממד הצבאי של המרד. למרות שזהו סיפור מאוחר, הוא הפך למרכזי מאוד במסורת החג, ואנחנו מבקשים לבחון בפעילות זו את השאלות - מהו נס בימינו? האם אנחנו מאמינים בבלתי אפשרי? מתי אנחנו מייחסים 'נסיות' לאירועים שקורים בחיינו? ומדוע? פעמים רבות אנשים נוטים לחשוב כי נס קשור לאגדות או לסיפורים לא מציאותיים, אך למעשה ניתן לומר כי לא מעט ניסים קורים בחיי היומיום: נס של ריפוי ממחלה, מציאת בן זוג, לידה קשה שהסתיימה בטוב, מציאת קהילה או חברה תומכת, ועוד הרבה אחרים.

רצינו

- אפשר להציע שבני אדם חווים נס כאשר הם עוברים תהליך מורכב שאלה, בקווים גסים, הם שלביו:
1. התמודדות עם קושי או בעיה גדולה שנדמה כבלתי ניתנת לפתרון.
  2. הקושי נפתר בדרך לא צפויה, כזו שאכן לא היינו יכולים לפתור בעצמנו.
  3. פתרון האירוע מוביל להודיה והכרת הטוב.

הפעילות

במרכז הפעילות יעמדו סיפורים של נסים עכשוויים, לשם כך יש לאתר, במושב או מחוצה לו, אדם אחד או יותר שחוו דבר מה שנחשב בעיניהם לנס; הצלה מצרה, מפגש לא צפוי עם בן/בת זוג, הורות לאחר המתנה ארוכה ועוד.

חשוב שהמספרים ידעו לספר סיפור, ולנמק בצורה בהירה את תפיסתם בנוגע לנס. חשוב להתאים את סוג הסיפורים לקהל היעד, בקבוצה הכוללת גם ילדים ונוער, חשוב לשים לב שהסיפור אינו כולל תכנים שאינם מתאימים. אם איתרתם אדם עם סיפור חזק דיו, ניתן להסתפק בסיפור אחד; אם לא - מומלץ לשמוע כמה סיפורים, שיכולים להיות חלק ממשנתפי האירוע ולהמשיך אחר כך בהמשך הפעילות. בפתחת הפעילות, יסבירו המארחים או מנחי הפעילות את הרעיון העומד מאחורי הפעילות ואחר כך יזמינו את המספרים לספר את סיפורם. המנחה יכולה/ה לכוון את המספרים במידת הצורך להדגיש את התחושות והסיבות שבגללן הסיפור נתפס אצלם כנס.

בסיום הסיפור מומלץ לקיים פעילות של עיבוד והעמקה על פי גילאים.

ילדים

במעגל הילדים מומלץ לפתוח שוב את הנושא ולשאול אותם מה זה נס ולאחר שיחה קצרה שתעורר את הילדים לחשוב על הנושא, להזמין אותם לצייר וליצור ניסים שקרו להם או שהיו רוצים שיקרו להם, אם יש צורך אפשר לעבוד גם בזוגות. מומלץ להביא חומרי יצירה מגוונים : גואש; גזרי נייר, מספריים ודבק; צבעי פנדה; חמר. בסיום יציגו הילדים את היצירות ויספרו על הניסים שלהם.

חשוב מאוד להצביע על התובנות שיעלו בנוגע לניסים (למשל - "לפעמים גם אנחנו יכולים לחולל נס, אפילו שנדמה לנו מראש שזה בלתי אפשרי", או - "כשאנחנו מבינים שאפשר לקרוא למשהו שקורה לנו - נס, אנחנו גם זוכרים לשמוח בו ולהודות על מזלנו הטוב", וכיו"ב) מומלץ לעודד את הילדים להגיב ולהקשיב זה לזה.

נוער

במעגל הנוער נבקש מהמשתתפים לחשוב מהו נס עבורם, ניתן לקיים דיון קצר ואז לבקש מהם לצלם תמונה שמבטאת את תפיסת הנס שלהם. הם יכולים לצאת החוצה, לצלם את עצמם או חבר, לצלם אובייקטים במרחב או כל מה שיחשבו עליו.

בשלב האיסוף יציגו את התמונות, אפשר לשלוח בקבוצת הווטסאפ או להציג לכולם, בקבוצה קטנה אפשר להזמין את המשתתפים לפרש את התמונה.

חשוב לאסוף את התובנות שעולות מהרעיונות שיעלו, להצביע על התמונות שמבטאות תחושה של נס הנובע ממקור גבוה לבין תמונות המבטאות תחושה של נס הנובע מאנשים אחרים.

אם נותר עוד זמן, אפשר לכוון את הדיון לשאלה כיצד ניתן להעביר את תחושת הנס והכרת התודה הלאה,

כיצד הם יכולים לשתף אחרים ולעשות 'פרסום הנס', כיצד הם יכולים לסייע לאחרים לחוות נסים ועוד. חשוב להדגיש כמה נקודות:

- יש כוח גדול לתפיסה שנס יכול להתרחש לכל אחד, האמונה שמה שנראה כבלתי אפשרי יכול להתרחש, כמו גם השמחה וההודאה על כך, מעניקים לנו כוח ומשמעות בחיים ובעיקר תקווה ואמונה בטוב.
- פעמים רבות אנשים יכולים לחולל נס לאחרים, כלומר לסייע להם להשיג את הבלתי מושג מבחינתם, ויש להיות ערים לאפשרות הזו.
- סיפור נס חנוכה הוסיף לסיפור הניצחון הצבאי ממד נוסף, שמאפשר להתחבר אליו ולהאמין שגם לנו עשויים לקרות דברים שנראים כבלתי אפשריים.

מבוגרים

עם המבוגרים אנחנו מציעים להעמיק את הדיון דרך לימוד משותף של טקסטים שונים הקשורים למשמעותו של הנס לימנו.

אפשר לקיים את הלימוד במעגל משותף או בקבוצות קטנות.

להלן דף הלימוד, המהלך המוצע מתחיל משיחה על הקשיים, על נס ועל הכרת הטוב הנובעת ממנו, הבנה של חשיבות פרסום הנס וכוחו וחיבור אל נס חנוכה.

במידת הצורך אפשר לבחור רק בחלק מהמקורות ולצמצם את הדיון.

נס לא היה לנו?!

האם ניסים קורים לנו בחיי היום יום? איך נזהה מהו נס? מה עושים עם הנס הזה? ואיך כל זה קשור לחנוכה?

1. הקושי

א. קשיים | מילים ולחן: זאב טנא, לחן: ישראל חדד

קשיים חדשים	שעוד עומדים במקום	עם
שמתקשים כל יום	קשיים חדשים	קשיים חדשים...
קשיים ישנים	שמתקשים כל יום	..אליך אותי
שעוד עומדים במקום	קשיים ישנים	
קשרים חדשים	שלא למדו עוד ללכת	נלך מכאן
שמתקשרים כל יום	ומה ילד יום	לאן כבר אפשר ללכת
קשרים ישנים	מה יום כבר יכול ללדת	מקום בפריחה
שלא למדו עוד ללכת	עוד לזויה	הוא גם מקום בשלכת
	עוד יום הולדת	
קשרים חדשים	ומה יביא המחר	© כל הזכויות שמורות
שמתקשרים כל יום	מה כבר יכול המחר להביא	למחברים ולאקו"ם
קשרים ישנים	אותך אלי	
	או אליך אותי	

- על אילו קשיים מדבר השיר לדעתכם?
- מה לדעתכם הקשר בין "קשיים" לבין "קשרים"?
- מה מונע מן הקשיים הללו להיפתר?

2. הנס

ב. יומן מסע | אביב גפן (ניתן, ואף רצוי להשמיע את השיר)

אינספור שבילים ויציאה	מגע הרוך גובר על המכה	והיה אם מישהו בא...
רושם בתוך יומן מסע	רושם בתוך יומן מסע	
להתערבב ולא להיבלע	כולנו עשויים אבק של אהבה	© כל הזכויות שמורות
רושם בתוך יומן מסע	רושם בתוך יומן מסע	למחברים ולאקו"ם
והיה אם מישהו בא	מביטים למעלה ונושאים תפילות	
אל תסתובב	כשבניתיים שוכחים	
כי זה תמיד יכול להיות	שהמשמעות לחיות	
זה שידליק לך את הלב	היא לשאול את השאלות ולענות	
יפרוק את הכאב בשלווה		

- על אילו ניסים מדבר השיר לדעתכם?
- מה הופך את הנס להיות בלתי רגיל?

3. פרסום הנס

ג. "בימיו של הבעל שם טוב היה מקרה של פיקוח נפש. בן יחיד ואהוב היה שרוי בסכנה גדולה. ציווה הבעש"ט לעשות נר שעווה, ונסע ליער והדביק את הנר לאילן אחד, ועשה עוד כמה תפילות ופעולות וייחודים על פי תורת הקבלה. כך עשה הבעש"ט, ופעל ישועה בעזרת השם יתברך, והנער ניצל. שנים אחר כך אירע מקרה דומה ובאו אל תלמידו של הבעש"ט, המגיד ממזריטש, שהוא אב-סבי. אמר המגיד: 'את הכוונות והייחודים שעשה רבי, הבעש"ט - אינני יודע. רק אעשה על סמך הכוונות שכיוון רבי'. גם תפילתו התקבלה והייתה ישועה והצלה. שוב עברו השנים, ואירע מקרה דומה. באו לפני תלמידו של המגיד, רבי משה לייב מססוב. אמר רבי משה לייב: 'אני אין בכוחי לעשות כמעשה מורי המגיד ורבו הבעש"ט. אני יכול רק לספר את סיפור המעשה, והשם יתברך יעזור'. וכך היה, בעזרת השם יתברך".

(מתוך: אתר זושא, מגלים את הסיפור החסידי)

• הסיפור על הנס גורם לנס בעצמו: מה סוד כוחו של הסיפור?

4. סיפור חנוכה

על פי ספרי מקבים, חנוכת המזבח הוא האירוע המרכזי של חנוכה, והוא קשור לניצחון החשמונאים על היוונים ולחידוש הריבונות היהודית בארץ ישראל. אך במקורות מאוחרים, שנכתבו לאחר חורבן הבית השני - מאות שנים לאחר ימי המקבים - האירוע המרכזי קשור להדלקת המנורה ולנס שקשור בכך. מקורות אלה משקפים את תפיסת חז"ל, שבחרה להמעיט במשמעות הלאומית והצבאית של חג החנוכה, ולהדגיש את המשמעות הרוחנית והדתית של חנוכה ואת הדלקת הנרות על רקע נס החנוכה - נס פך השמן... ולזכר שמונת הימים שבהם דלקה המנורה, קבעו חז"ל את שמונת ימי החנוכה ואת הדלקת הנרות בכל אחד מימי החנוכה. וכך, מאז תקופת חז"ל ועד ימינו - הטקס המרכזי בחג החנוכה הוא הדלקת הנרות בחנוכייה. הברכות שנוהגים לומר בהדלקת הנרות כוללות הודיה לאלוהים "שעשה נסים לאבותינו בימים ההם - בזמן הזה".

מתיה קם, חג החנוכה: משמעויות והדגשים, בתוך הספריה הוירטואלית של מט"ח © כל הזכויות שמורות למט"ח

- מדוע הדגישו לדעתכם את ממד הנס בחנוכה?
- מדוע אנחנו ממשיכים לספר את סיפור נס חנוכה? איזו משמעות הוא מעניק לנו?

